

Sparing og risiko

Det er sommer og tid for feriepenge. En del får også skattepenge til gode. Kanskje blir det litt til overs til sparing, når ferien er betalt?

Når vi sparer, ønsker vi best mulig avkastning på pengene våre. Renten på sparekonto i bank har de siste årene ligget lavt sammenlignet med tidligere. Dette har fått mange til å se etter alternative sparemåter. For ikke mange år siden var sparekonto i bank det eneste sparealternativet. I dag finnes det mange alternative spareprodukter. Mens sparing i bank gir en avkastning ut fra avtalt rente, så har mange av disse andre produktene historisk sett hatt en avkastning som ligger høyere enn bankrenta. Hvorfor plasserer ikke alle da pengene sine i alternative spareprodukt?

Årsaken er knyttet til det vi kaller risikoen med investeringen.

I motsetning til banksparing - hvor pengene dine står til en avtalt rente - så er det en risiko forbundet med investering i alternative spareprodukt. Videre i artikkelen vil vi se nærmere på sparing i aksjer og aksjefond som alternativ til banksparing.

En **aksje** er en eierandel i et selskap som er organisert som et aksjeselskap. Et **aksjefond** består av aksjer fra flere forskjellige selskaper, loven pålegger fondet å ha minst 16 forskjellige aksjer i fondet. Spredningen på flere selskaper gjør at investeringen i et aksjefond har mindre risiko enn kjøp av en enkeltaksje i en bedrift.

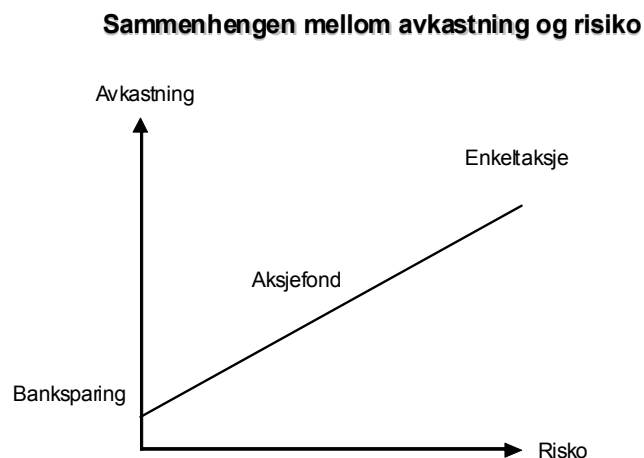
Avkastningen vil avhenge av aksjekursen. Forventninger om hvor mye selskapet kommer til å tjene i fremtiden vil drive aksjekursen opp eller ned. Har selskapet gjort det bedre enn forventet, stiger gjerne kursen. Likedan vil endringer i selskapet og nyheter om selskapet (positive og negative) ofte innvirke på kursen.

Så hva kan man tape, hva er risikoen?

Går selskapet konkurs, så blir enkeltaksjene verdiløse, og en taper det man har investert i dette selskapet. Likedan vil en nedtur for selskapet ofte resultere i at aksjekursen synker, og at verdien på aksjen en eier synker. I et aksjefond, vil verdien i de andre selskapene tone ned den negative effekten av at ett selskap går dårlig.

For å ta risikoen i aksjemarkedet, vil man ha betalt i form av muligheter for høyere avkastning. Figuren viser sammenhengen mellom avkastning og risiko.

Aksjefond sprer investeringen sin på flere selskaper og ofte også flere markeder/land. Dette gjør at dette er en tryggere og mindre risikofylt investering enn handel med enkeltaksjer. Aksjefond som bare investerer i enkeltland/bransjer vil generelt sett ha større svingninger

enn aksjefond som sprer investeringen, men til gjengjeld kan man få høyere avkastning på disse fondene om det går bra.

Sparing i aksjefond er anbefalt som langsiktig sparing. Selv om aksjemarkedet faller i verdi i perioder, viser historien at markedet vil gå opp igjen. Over tid vil opp- og nedturene i aksjemarkedet jevne seg ut og man kan forvente seg en avkastning som ligger 3 – 6 % over bankrenten på lang sikt.

Hvor mye risiko kan man ta med sparingen?

Dette vil være forskjellig fra person til person. Tåler du å se investeringen din halvere seg i verdi i løpet av en kort periode? Har du da nok is i magen til å sitte med investeringen i håp om at kursen etter hvert stiger og verdien kanskje dobles?

Hva slags sparing passer best for meg?

Dette kommer an på hva slags formål en har med sparingen og hvor lenge man tenker å spare til dette. Det er naturlig å spare til bil i bank, mens for sparing til pensjon, 10-20 år fram i tid, kan aksjefond være et godt alternativ.

Hva slags risiko er du villig til å ta med sparepengene?

Ønsker du en risikofri sparing, vil banksparing passe best. Er du villig til å ta risiko i håp om at avkastningen du få kan bli bedre enn det bankrenten kan gi, så kan for eksempel fondssparing passe for deg.

Bankene er etter nytt regelverk pålagt å avdekke hva slags sparemåte som passer best for kunden - ut fra hvilken risikoprofil kunden har, hva målet med sparingen er, og hvor lang tid man tenker å spare.

For å finne ut den sparemåten som passer for deg, vil vi anbefale deg å ta kontakt med en kundefrådgiver i din bank.